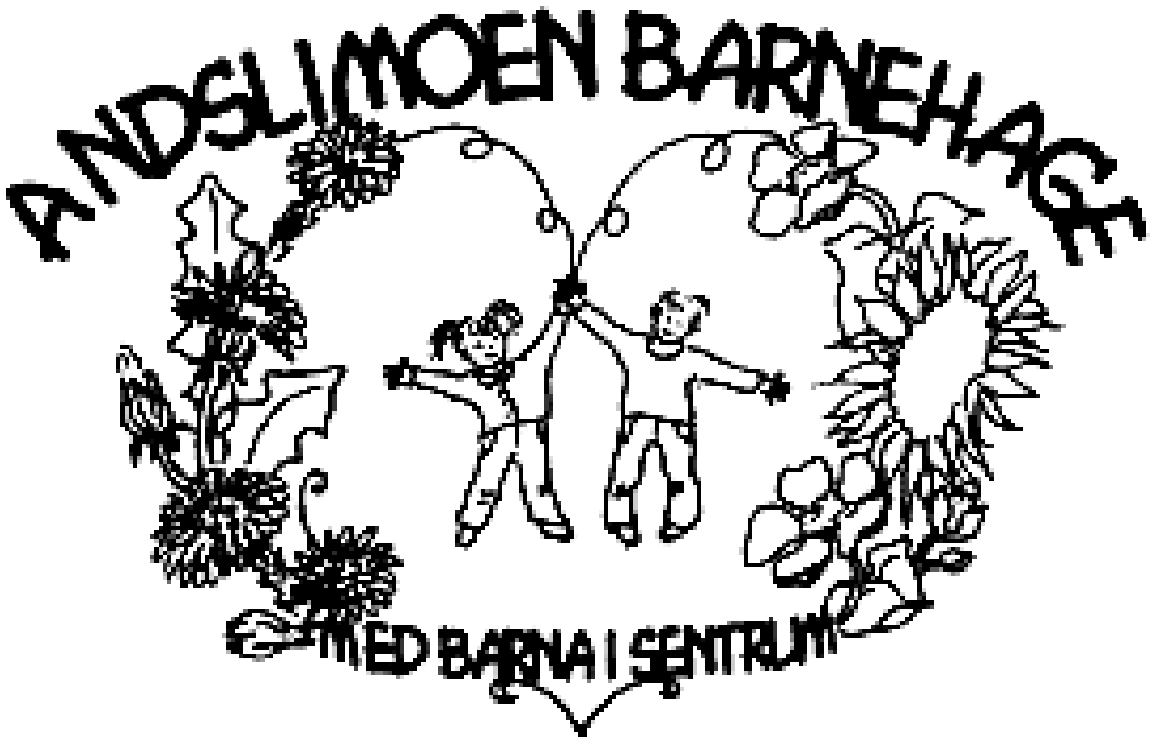

9325 Bardufoss
Tlf: 77 83 47 55

ÅRSPLAN 2017-18

Del 1

Hei, og velkommen til nytt barnehageår i Andslimoen barnehage.

Årets Årsplan del 1 og del 2, Vedtekter og Ansattheftet ligger nå ute på vår hjemmeside: www.minbarnehage.no/andslimoen. For alle nye er det viktig også å lese Årsplanen del 2. Den inneholder informasjon som er viktig å kjenne til, og for å få et helhetsbilde av vår barnehage. Fra 1. august har vi fått en ny rammeplan. I årets årsplan har vi hensyntatt den nye rammeplanen. Vi starter med implementering nå i høst, og i vår region er det tenkt at det vil ta 2-3 år før det arbeidet er ferdig.

Målselv kommune er en språkkommune, og vi vil fortsette med å ha et særskilt fokus på språk, men også lek og vennskap. For barn er lek den viktigste aktiviteten, og i lek lærer de blant annet både språk og sosial kompetanse. Vi vil bevisst tenke på hvordan barna deles inni grupper for å sikre gode samspill og mulighet for å utvikle vennskap. Voksne skal observere og være deltakende i leken når det er nødvendig. Vi skal også hjelpe barna til å danne og opprettholde vennskap.

Språkløyper er en del av det å være språkkommune, og dette arbeidet vil fortsette. Et godt språk er en forutsetning for å jobbe med sosial kompetanse. Når vi jobber med sosial kompetanse og danning lærer vi barna å omgås andre på en god måte. Dette er kanskje noe av det viktigste barna trenger å lære i barnehagen. Barnehagen vil fortsette å jobbe med voksenrollen som er forebyggende i forhold til mobbing; «Barns trivsel – de voksnes ansvar». Mobbing kan kun forhindres ved at alle som omgås barn er bevisst det å være gode modeller for å lære barn å respektere og omgås andre på en god måte.

Årets rytme er en skjematisk oversikt over årets aktiviteter. Siden dette er aktivitetstips, så vil det variere fra avdeling til avdeling hva de prioriterer å gjennomføre. Dette vil bli synliggjort på månedsplanene som dere finner på vår hjemmeside. Vi vil fortsatt jobbe for å sikre barns medvirkning, og vi har derfor gitt rom for dette.

Årsplanen er ment å være personalets arbeidsredskap, samtidig som den skal gi foreldrene innsikt i, og mulighet til å påvirke barnehagen på en helhetlig måte. Den gir også eier og andre profesjonell informasjon om barnehagens innhold. **Årsplanen del 1, må sees i sammenheng med heftet «Årsplanen del 2".**

Da ønsker vi alle nye og gamle foreldre, barn og ansatte velkommen til nytt barnehageår hos oss. Har dere spørsmål til årsplanen så ta gjerne kontakt med Ingunn, eller ditt/dine barns avdeling.

Ingunn Nilsen, Enhetsleder

INNHOLDSFORTEGNELSE

Barn og voksne 2017/18	Side 3
Vår metodiske plattform	5
Språkløyper	7
Lek	8
Vennskap	9
Mobbing	10
Kurs og planleggingsdager	11
HMS satsingsområde inneværende år	10
Årets rytme 0-3 år	12
Årets rytme 3-6 år	16

BARN OG VOKSNE I GULSTUA 2017/18

HESTEHOV 0-3 ÅR

Barn født 2015:
5 gutter og 5 jenter

Barn født 2016:
3 gutter

Personalet:

Tone Solheim	100 %	Pedagogisk leder
Vera Jakobsen	100 %	Assistent
Merethe Karlsen	90 %	Assistent
Lisa Solør	100 %	Assistent
Katrine Ekstang	10 %	Assistent

LØVETANN 3-6 ÅR

Barn født 2012
7 gutter og 3 jenter

Barn født 2013
3 gutter og 3 jenter

Barn født 2014
3 gutter og 1 jente

Personalet:

Heidi Grimsbo	100 %	Pedagogisk leder
Lene Mellingsæter	100 %	Assistent
Lill-Jeanette Jonassen	80 %	Barne-og ungdomsarbeider
Merethe Eriksen	80 %	Barnehagelærer
Katrine Ekstang	20 %	Assistent.

BARN OG VOKSNE I RØDSTUA 2017/18

SOLSIKKE 0-3 ÅR:

Barn født 2015:
3 gutter og 5 jenter

Barn født 2016:
4 gutter og 2 jenter

Personalet:

Lill Grethe Elvevold	100 %	Pedagogisk leder
Maren Larsen	80 %	Assistent
Marita Rognlund	100 %	Barne-og ungdomsarbeider
Marit Lihaug	60 %	Assistent
Ina Berntsen	40 %	Assistent

BEKKEBLOM 3-6 ÅR:

Barn født 2012
4 gutter og 4 jenter

Barn født 2013
2 gutter og 4 jenter

Barn født 2014:
2 gutter og 5 jenter

Personalet:

Kine Ingebrigtsen	100 %	Pedagogisk leder
Mette Kristensen	80 %	Barne-og ungdomsarbeider
Siri Didriksen	100 %	Barne-og ungdomsarbeider
Britt Estensen	80 %	Barne-og ungdomsarbeider
Ingvild Nordmo	100 %	Barnehagelærer (Siw-karin Brodahl har perm. fra17.09)
Frøydis Brandmo	10 %	Barnehagelærer

BARN OG VOKSNE PÅ HARALDVOLLEN 2017/18

BALLBLOM

Barn født 2016	**Barn født 2017**
5 gutter og 3 jenter	1 gutt og 1 jente

Personalet:

Maja Anfeltmo	100 %	Pedagogisk leder
Anette Samuelsen	100 %	Barne-og ungdomsarbeider
Marthe Holbo Syvertsen	100 %	Assistent

Gulstua, Rødstua og Haraldvollen

Ingunn Nilsen	100 %	Enhetsleder
Frøydis Brandmo	30 %	Styrerassistent

KURS OG PLANLEGGINGSDAGER I BARNEHAGEÅRET 2017/18

Fredag 18. august 2017	Intern planleggingsdag
Tirsdag 19. september 2017	Skrivesenteret :Impl. ny rammeplan
Tirsdag 21. november 2017	Kari Pape: Impl. ny rammeplan
Jan/februar 2018 dato kommer.	Eksternt kurs for regionen.
Mandag i mars/april	Intern pl.dag – Impl. Ny rammeplan
Fredag 18. mai 2018	Intern planlegingsdag - Årsplan

I år er 3 dager sammenfallende med Fagerlidal skole og SFO. SFO er åpen 21.nov. Det er søkt om en ekstra planleggingsdag dette året og neste pga implementering av ny rammeplan.

VÅR METODISKE PLATTFORM

Rammeplanen slår fast at samspill med andre mennesker er avgjørende for barns utvikling og læring. Barn får grunnleggende og relevant kunnskap og innsikt gjennom dagliglivets hendelser i samvær, lek og strukturerte aktiviteter.

Personalet må derfor møte barn på en måte som formidler respekt, aksept, tillit og tiltro. Vi må være bevisst vår rolle i møte med barna, og fremstå som gode sosial kompetente modeller. Vår måte å jobbe på skal alltid fremme sosial kompetanse, gi rom for barns medvirkning og sørge for at alle barn får et godt språk miljø. Vi har valgt å kalle disse tre områdene for vår metodiske plattform. Sosial kompetanse, kommunikasjon og språk og barnsmedvirkning er plattformen som vi bygger vår pedagogiske virksomhet på.

SOSIAL KOMPETANSE:
Det handler om å lære barna å samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Vi må være anerkjennende og støttende i våre relasjoner med barna og hverandre. Alt vi gjør og sier skal fremme sosial kompetanse. Det er en metode som vi jobber etter, og har blitt en væremåte hos oss voksne. Danning er en del av dette. Med danning menes det som skjer i samspill med omgivelsen, og er en kontinuerlig prosess som forutsetter refleksjon og som foregår hele livet.

Dramatisering av spesielle situasjoner eller områder vil fortsatt forekomme. Dette er en virkningsfull læringsmetode for barna. I konfliktsituasjoner er ICPS* fortsatt et sentralt redskap når vi har jobbet med konfliktløsninger.

Å lære å omgås andre på en god måte er kanskje det mest vesentlige barn trenger å lære seg.

Mer informasjon om sosial kompetanse finnes i Årsplanen del 2 på vår hjemmeside. En skjematisk fremstilling som kan gi tips til hvordan vi kan fremme sosial kompetanse hos barna finnes også på hjemmesiden.

ICPS (International Communication Problem Solving) er en konfliktløsningsmodell. Kort fortalt så handler den om at vi spør barna om hva som skjer/skjedde, så hjelper vi barna med å foreslå løsninger, og tilslutt velger barna den løsningen de mener vil fungere best. Det er viktig at vi som voksne ikke bruker spørreordet hvorfor. Det vil bidra til at barna føler seg angrepet og får behov for å forklare seg. Da vil vi ikke få greie på hva som egentlig skjedde, og læringseffekten blir redusert. Derfor skal vi alltid bruke spørreordet HVA.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST:
Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnet utvikling. Gjennom samtale og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening.

Barna skal lære å bruke språket for å uttrykke følelser, behov og erfaringer. De skal bruke språket til å løse konflikter og skape positive relasjoner i lek og samspill. Språk er en forutsetning for å utvikle sosial kompetanse. Alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

Barn knytter vennskap tidlig i barnehagen. For å danne vennskap må barnet ha evnen til å kommunisere. Det blir da viktig å bidra til at alle barn får et funksjonelt språk som kan brukes i lek og hverdagssituasjoner.

Personalet må tilrettelegge for meningsfulle opplevelser, skape tid og rom for bruk av kroppsspråk og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og mer tilrettelagte situasjoner. Det er viktig at personalet er bevisst på sin rolle som språklig forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn. Barna bevisstgjøres eget og andres kroppsspråk. Personalet må være anerkjennende i sin kommunikasjon og være bevisst eget kroppsspråk.

Personalet skal følge med på barnas kommunikasjon og språk, og fange opp og støtte barn som har ulike former for språkvansker, er lite språklig aktiv, eller som har sen språkutvikling. Vi vil bruke observasjonsskjemaet TRAS i dette arbeidet.

Vi vil fortsette å ha et bevisst fokus på verbal språket og skriftspråket. Vi vil bl.a. fortsette å lese bøker på ulike måter, bruke rim, regler og lyderingsøvelser i samlingsstunden.

BARNS MEDVIRKNING:
Barns medvirkning betyr at barna har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Det enkelte barn må oppmuntres til å aktivt gi uttrykk for sine tanker og meninger, samtidig må det få anerkjennelse for sine uttrykk. Som voksen må jeg være ekte, slik at barna tør å være seg selv, og fortelle om sine meninger og synspunkter.

Mulighetene skapes i situasjoner der vi møter barnas initiativ og interesser, og viser respekt for, og der vi tar deres fundering og tanker på alvor. Medvirkning er ikke å innfri alle ønsker barna kommer med, men ofte kan man si ja.

Barna sine synspunkter tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Personalet må lytte og prøve å tolke barnas kroppsspråk og må være observante i forhold til deres handlinger, uttrykk og verbal språket. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

Barn skal også ha medbestemmelse, og det innebærer at de kan velge mellom ulike ting, aktiviteter eller annet. Ofte avgjøres dette etter demokratiske verdier. Viktig å ha en genuin demokratisk forståelse som gjør at barna møter respekt for sine uttrykk og ytringer, samtidig som det får erfare at mennesker trenger hverandre.

SPRÅKKOMMUNE

Lesing og samtaler rundt bøker har stor verdi for barns språkutvikling. For å lykkes i arbeidet med barns språk er det avgjørende å implementere språk og leseaktiviteter i hverdagen. Målselv kommune har utarbeidet strategiplanen «Bevisste språkarbeidere» som skal sikre at alle som jobber i barnehage og skole skal være gode språkarbeidere. Gjennom arbeidet med strategiplanen skal alle barn og unges språkferdighet i kommunen styrkes.

Udir har utviklet kompetanseutviklingspakkene «språkløyper». Målet er å styrke barnehagens daglige arbeid med barnas språklæring gjennom ulike leseaktiviteter. Ett av målene er å skape bevissthet om hvor viktig godt språkarbeid i barnehagen er, for utviklingen av vennskap, deltakelse i lek, for kommunikasjon, for opplevelser, for læring og for å skape et solid grunnlag for senere lese- og skrivemestring i skolen.

Gjennom arbeid med kompetanseutviklingspakken får barnehagepersonalet:

- Økt kunnskap om barns **språklæring.** Om barns språkutvikling og hvordan man blir en god språkmodell i hverdagen, og ved å velge gode bøker til lesing.
- Erfaringer med og kunnskap om hvordan **ulike måter å lese på** kan brukes som redskap i arbeidet med barnas språk. Bruke samtalen som arbeidsform, lese flere ganger, lese bilder og lese bøker med gjentakende mønster. Viktig å bruke konkreter for å støtte opp læringen av ord, begreper og språkforståelsen.
- Trygghet i pedagogiske valg for å lykkes med **lesing for alle.** Vi skal skape leselyst hos alle barna, og bruke leselogg for å sikre at alle barn blir lest for. Foreldrene vil også bli en del av arbeidet ved at det er tema på foreldremøtene og på foreldresamtaler.

Gode språklige ferdigheter er avgjørende for barns lek og læring i barnehagen, for elevers lesing, skriving og læring i skolealder, og for alles muligheter til å nå sine mål og utvikle sine potensial. «Å jobbe med språkløyper skal gjøre en forskjell. Vi vil observere alle barna som skal begynne i høsten Trollklubb ved hjelp av TRAS. Dette for å sikre at alle barna får god støtte i å utvikle et godt språk før de begynner i skole.

LEK

Lek er ikke bare lek. Lek gir glede og er lystbetont. Å leke er å «late som». Fantasien får fritt spillerom. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.

Alle barn skal få mulighet til å oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. I et lekefellesskap legges grunnlaget for barns vennskap med hverandre. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for lærling og sosial kompetanse.

Små barns lek er tett forbundet med deres særegne humor. Hos de yngste barna har humoren først og fremst en kroppslig basis, og utvikles vesentlig gjennom samhandling barna i mellom.

Personalet må være tilgjengelig for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.

Mål:
At barna skal oppleve glede i leken og forstå lekesignalene, slik at de kan involvere seg fullt og helt i lek.

Tiltak – personalet skal:

- Observere, støtte, delta i og berike leken på barns premisser.
- Ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.
- Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirerer til ulike typer lek.
- Veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre.
- Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare gleden i lek.
- Personalet skal hjelpe de som ikke har knekt «lekekodene». Vi vil blant annet bruke organiserte lekegrupper som metode.

VENNSKAP

Å være venner er å møtes i et forhold hvor den enkelte opplever seg godtatt og verdsatt for akkurat den han eller hun er. Også de yngste barna har sterke vennskapsrelasjoner, og mange barn gir uttrykk for at det beste ved barnehagen er å møte andre barn og leke med vennene sine.

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Vi skal legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.

Å etablere vennskap og opprettholde dem er en viktig faktor i sosialiseringsprosessen, og en forebyggende faktor mot uheldig og negativ utvikling. Vennskap vil fortone seg ulikt etter barns alder.

Mål:

- Alle barna skal få oppleve vennskap.

Tiltak – personalet skal:

- Støtte barns initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å behold venner.
- Støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner.
- Støtte barn i å se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger.
- Forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging og uheldige samspillsmønstre.

”Ved å ha fokus på relasjoner og samspill i hverdagssituasjonene, og ved å jobbe med sosial og språklig kompetanse, skal barna styrkes til å etablere og utvikle vennskap”.

En ring av gull, en riktig stor, med plass til alle hender.
Der ingen er størst, der ingen er minst,
der ingen er først, der ingen er sist.
Vi holder fast så alle kjenner, at ringen er smidd av gode venner

MOBBING

Når vi jobber med sosial kompetanse og vennskap, så er det å jobbe forebyggende mot mobbing og krenkelser. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Barnehagens dagligliv skal preges av samvær som innebærer at personalet lytter, støtter og utfordrer barn. Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvisning, mobbing og vold. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

Barna skal bli møtt av *anerkjennende, empatiske og deltakende voksne* med god relasjonskompetanse. Vi vil derfor fortsette å jobbe med «voksenrollen», slik at alle er i stand til å se og tolke barns kommunikasjonssignal. Voksen må vise klart gjennom ord og handlinger hva de verdsetter, og praktisere positive grenser og regler i samspill mellom barna. Vi må også hjelpe barna med å bygge relasjoner til hverandre ved å invitere barna som til vanlig ikke leker i lag til å være sammen, og legge til rette for nye vennskap. Barns trivsel – voksnes ansvar.

«Ingen ville vel ønske å leve uten venner, selv om han hadde alle andre goder»
Aristoteles

Tips til hvordan alle voksne kan jobbe forebyggende mot mobbing:

Snakk gjerne med barna om det å være venner, leke i lag og å være greie med hverandre. Det er viktig å vektlegge at selv om vi er forskjellig så er vi like mye verdt.

Alle voksne som barna møter kan veilede barna til å omgås andre på en god måte. Vi anbefaler følgende tips:

- Hjelp barna til å snakke positivt om andre barn. Eks. hvis Per sier at Kari er dum. Alle gjør vel noen ganger noe dumt? Kari er nok også grei. Kanskje Kari er god til å tegne, eller finne på leker, eller pusle?
- Snakk gjerne med barna det er fint at vi er forskjellige, og at det er bra. Hvis alle var like så ville vi ikke vite hvem som var hvem. Noen har mørkt hår, noen har lyst hår, noen er høye (lange) og andre er små. Noen har mørk hud og andre har lys hud, og noen bruker briller.
- Hjelp barnet med å inkludere andre i lek ved å gi barna positiv tilbakemelding når de forteller at de har lekt med andre enn dem de vanligvis leker med.
- Unngå å bruke begrepet «bestevenner». Det er et ekskluderende ord som klassifiserer noen som bedre enn andre. Lær barna å bruke ordet venner.
- Vær gode rollemodeller for hvordan vi skal omgås andre på en god måte.

HMS – SATSINGSOMRÅDE

Personalgruppa har utarbeidet satsingsområder for å bevare det som var bra på jobb.

- Bevare det gode arbeidsmiljø ved fortsatt å jobbe i tråd med samarbeidsavtalen ”Dørstokken”.
- Fortsette å fokus på egen kommunikasjon (anerkjennende kommunikasjon).
- Jobbe for å ivareta en god helse ved å satse på nødvendige hjelpemidler, ergonomisk riktig bruk av kroppen. Målet er å fortsette med økt trivsel og nærvær.
- Dele barna inn i små grupper for bl.a å redusere støy, og sikre at alle barna får tilpasset opplegg.
- Jobbe for hele tiden å forbedre rutiner, arbeidsmåter og eget fokus slik at man unngår unødvendig stress og støy.
- Jobbe i forhold til D.I.S og kommunikasjonsplattformen.

ÅRETS RYTME BALLBLOM, SOLSIKKE OG HESTEHOV 2017-2018
Avdeling 0-3 år

MÅL: Barna skal føle seg trygge i barnehage. Vi skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Vi vil vektlegge sansestimulering - se, høre, føle og smake og lukte.

Dokumentasjon: Legges ut på hjemmesiden med tekst og bilder.

MÅNED:	TEMA:	MÅL:	TIPS TIL AKTIVITETER:	PERSONALETS ANSVAR:
August-September:	**Oppstart og tilvenning**	Bli kjent med barn og voksne på avdelingen. Våre nye barn skal oppleve barnehagen som et trygt sted å være.	Lage "huset vårt", sang, rim/regler (gå i skogen, kom ei lita mus, tåtille…) Faste rutiner. Henge opp bilder av barnet (gr.lag for samtaler). Månedens ord: Matboks, barnehage, vogn, sandkasse, sko og melk. Månedens sang/regle: «Bake,bake,kake til …….(barnets navn) kommer»	Tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet blir kjent, etablerer relasjoner og knytter seg til personalet og til andre barn. Tilby lek, sang, og et godt fang. Være en tilgjengelig voksen med fokus på barnet og dets behov.
	Foreldremøte Tor 7. sep.	Informasjon, tema og gjensidige forventningsavklaringer.	Alle foresatte er velkommen.	
Oktober:	**Språk: ord og begreper**	Fremme språkutvikling ved å prate høyt om det vi gjør, bruke bøker og sang.	Månedens ord: Øye, øre, se, lytte, bil, tromme, kongle og blad. Månedens sang/regle: «Du har to øyne»	For barn i alderen 0 – 2 år er det viktig at den voksne setter ord på det som barnet peker på

	Tema: Sansene syn og hørsel **Brannøvelse Tirsdag 3. okt**	Barna skal øve på oppmerksomhet ved å bruke sansene syn og hørsel Bli kjent med lyden av klokka, og vite at da skal man ut av barnehagen.	Legge til rette for bruk av lydlotto, følebøker og sanseflasker. 	og er opptatt av. Begrepene gjentas på forskjelligmåte i forskjellige situasjoner. For å sikre læring må et begrep bli brukt 50-60 ganger. Husk konkretisering av ord og begreper. Gjentakelse er viktig. Sang og kos.
November:	**Språk: ord og begreper.** **Tema: Sansene føle og smake** **Mørkektidsfest Tirsdag 21.nov**	Lære barna nye ord ved å benevne ting i omgivelsene. Bli kjent med sansene og få erfaringer i å bruke de. Markere inngangen til mørketiden med litt ekstra kos.	Månedens ord: Ull, plastelina, appelsin, eple, munn, hånd, føle, smake, snø og vinter. Månedens sang/regle: «Du har to øyne» Lage noe godt å spise. Kosestund med sang og bøker.	Oppmuntre barna til å uttale ord og lyder. Bruke rim og rytme. Husk konkretisering av ord og begreper. Gjentakelse er viktig. Sang og kos.
Desember: **24. -1.januar**	**Språk: JUL** **Nissefest Man 18.des** **Romjulsstengt**	Lære begreper som pepperkake, adventskalender, julenisse, juletre, julepynt, og lys. 	Ha konkreter i samlingsstund, spille julemusikk, bake, smake, lukte, formingsaktiviteter som male, toving,adventskalender... Månedens ord: Lys, juletre, julenisse, og pepperkake. Månedens sang/regle: «På låven sitter nissen».	Lage adventskos og aktiviteter. Husk å konkretisere ord og begreper. Gjentakelse er viktig. Lage adventskalender.

Januar:	**Språk: Bøker** **Tema: «Bukkene bruse»** **Solfest fre 26. jan**	Fremme språkutvikling igjennom bruk av bøker med gjentakende mønster. Oppleve lyset og gleden ved sola. 	Månedens ord: Bukk, liten, mellomst, størst, bru, troll, elv og sol. Månedens sang/regle: «Bukkene Bruse» Lage soler. De som ønsker det kan kle seg i gult. 	Hjelpe barna til å bruke ord og kroppsspråk til å uttrykke egne behov, følelser og ønsker. Husk å konkretisere ord og begreper. Gjentakelse er viktig.
Februar:	**Språk: ord og begreper.** **Tema: Bevegelse** **Karneval** **Ons 21. feb**	Fremme språkutvikling igjennom benevning, samtale, sang og bøker. Barna skal oppleve gleden ved å være i aktivitet til musikk og i sosial samhandling med andre.	Månedens ord: Tromme, cd-spiller, gitar, tv, dans, hoppe, karneval. Månedens sang/regle: «Bukkene bruse» Vi har sangleker, danser og spiller musikk. Lage rytmeinstrumenter ved å fylle erter i liten smoothie flaske.	For barn i alderen 0 – 2 år er det viktig at den voksne setter ord på det som barnet peker på og er opptatt av. Begrepene gjentas på forskjelligmåte i forskjellige situasjoner. For å sikre læring må et begrep bli brukt 50-60 ganger. Husk å konkretisere ord og begreper. Gjentakelse er viktig.
Mars:	**Språk: ord og begreper.** **Tema: Påske**	Fremme språkutvikling igjennom bruk av konkreter, samtale, sang og bøker. Få kjennskap til høytiden påske med farger, egg, og kyllinger.	Månedens ord: Egg, hare, kylling, gul, og akebrett. Månedens sang/regle: «En liten kylling..» 	Skape et godt språkmiljø for alle barna. Begrepene gjentas på forskjelligmåte i forskjellige situasjoner. Husk å konkretisere ord og begreper. Gjentakelse er viktig.

	Vinteraktivitetsuke 19-23. mars	Barna får oppleve gleden i å ake og være mye ute. 	Forme i snøen, klatre i «snøfjellet», ake, osv. Kanskje spise lunsj ute?	Tilrettelegg og delta i uteaktivitetene. Personalet skal ta initiativ til lek og bidra til at alle kommer inn i leken.
April: **Uke 16**	**Språk: bøker** **Tema: «Gullhår».** **Overgang til stor avdeling.**	Barna skal lære å bruke ord til å samhandle med andre. Fremme språkutvikling gjennom bruk av bøker. De barna som skal begynne på stor avdeling blir mer kjent på ny avdeling og med barna	Månedens ord: Grøt, stol, seng, bjørn, liten, mellom, og størst. Månedens sang/regle: «Bjørnen sover..» Lekegrupper der barn født 2015 leker på stor avdeling. 	Lese bøker på ulike måter for å fremme ord og begreper. Konkretisere ord og begreper. Gjentakelser er viktig. Barna skal tid til å bli kjent med barn og voksne på ny avdeling. Planlegge og gjennomføre lekegrupper. Hvem leker i lag og med hva?
Mai:	**Språk: Ord og begreper.** **17.mai** **Brontobesøk** **Vår**	Fremme språkutvikling igjennom bruk av språk i hverdagen. Barna får bli kjent med det norske flagget. Barna får lære at å pusse tenner er en god og viktig vane. Barna skal lete etter vårtegn	Månedens ord: Tann, tannbørste, flagg, rød, blå, hvit, grønn, vår, gress og sand. Månedens sang/regle: «Alle fugler små..» Både innenfor gjerdet, og på tur i skog og i nærmiljøet.	For barn i alderen 0 – 2 år er det viktig at den voksne setter ord på det som barnet peker på og er opptatt av. Konkretisere ord og begreper. Gjentakelser er viktig. Personalet skal forberede barna på besøket ved å vise bilder av Bronto og synge sangen. Legge til rette for å utforske ulike landskaper i nærmiljøet.

Juni:	**Språk: Ord og begreper.** **Brannøvelse Ons 6. juni** **Uteaktiviteter** **Sommerfest**	Bruke språket for å uttrykke egne behov og delta i lek og samhandling. Lære å kjenne igjen lyden av klokka, og vite at da skal man gå ut. Oppleve gleden i å være ute og spise ute. 	Månedens ord:.Sykkel, sko, hestehov, maur, og skog. Månedens sang/regle: «Blomster små» Gå på turer i nærområdet. Spise lunsj ute i barnehagen og i Gapahuken. Sykle, sparke fotball, bygge sandslott, plukke blomster o.l.	Konkretisere ord og begreper. Gjentakelser er viktig. Tilrettelegge for ulike turer og uteaktiviteter. Barna må få gå selv og oppleve glede i å utforske ting på veien.

ÅRETS RYTME LØVETANN OG BEKKEBLOM 2017 – 18
Avdeling 3-6 år

Mål Vennskap:"Alle barna skal oppleve vennskap og lære å beholde venner"
Mål Lek: At barna skal oppleve glede i leken og forstå lekesignalene, slik at de kan involvere seg fullt og helt i lek.
Mål Språkløyper: Få et funksjonelt språk ved å lære ord og begreper ved bevisst bruk av bøker, og ved at voksne er gode språkmodeller gjennom hele hverdagen.
Dokumentasjon: Legg jevnlig ut tekst og bilder fra barnehagehverdagen på hjemmesiden.

MÅNED	TEMA	MÅL	TIPS TIL AKTIVITETER	PERSONALETS ANSVAR
August – september	**Oppstart og tilvenning** **Møte igjen gamle venner, og bli kjent med nye** **Oppstart Trollklubben 30. august** **Språkløyper** **Høst**	Bli kjent med barn og voksne. Våre nye barn skal oppleve barnehagen som et trygt sted. Mestre å ta kontakt med andre på en god måte. Oppleve positivt gjensyn med venner. Øke barnas ordforråd og bruk av språket til å fortelle. Få barna til å snakke om egne erfaringer og tanker om bøkene. Oppleve endringene i naturen.	Lek ute og inne. Turer, plukke bær, lek, lekegrupper, eventyrstund osv. Lage høst-tre med 3 åringene. Ulike formingsaktiviteter med klipp, lim, maling med pensel og fingermaling. Dramalek ute. **Lese: «**10 små vennebøker» 	Støtte barna i å etablere god kontakt med andre barn og voksne på «ny» avdelingen. Planlegge turer og tilrettelegge avdelingen for farger ved å ha fokus farger fremme. Planlegge og gjennomføre samlingsstund med fokus på språk og vennskap. Bruk gjerne temasamlinger fra «Du og jeg og vi to» (sosial kompetanse) Planlegge og gjennomføre lesegrupper. Lage leselogg. Lage Vennefest, Bekkelom og Løvetann?

	Foreldremøte **Tor 7. sep** **Nasjonal brannvernuke i sept.**	Informasjon, tema og gjensidige forventningsavklaringer Lære at voksne må være tilstede når vi bruker fyrstikker, har bål og telys.	Alle foresatte er velkommen. Plenumsmøte kl 18-1900 m/tema ny Rammeplan, sosial kompetanse og grensesetting. - Avdelingsvis 19-2000 - Trollkubbforeldrene har eget møte kl 19-2000.	Ta kontakt med lokal brannstasjon. Finne frem materiell.
Oktober	**Vennskap & Lek** **Språkløyper** **FORUT-aksjon. Barn i Nepal**	Vi vil gjennom hele året jobbe med vennskap og lek. Få forståelse for at det er mange ulike måter å leve sammen på. Hjelpe andre barn.	Hva er en venn? Danne lekegrupper, Synge vennskapssanger. Lese bøker på ulike måter, og jobbe med utviklende samtaler. Voksne skal være bevisst språkarbeidere. Skape et variert språkmiljø. Foreldrekafe, bli litt kjent med landet Nepal? Hva spiser de, hva leker barna? Språket? Flagg? Kart og formingsaktiviteter:	Voksne må tilrettelegge for og inspirerer til variert lek, organisere rom og tid til lek. Lære barna «lekekodene». Gi de felles erfaringer til lek, og støtte, delta og berike leken på barns premisser. Veilede barna til gode samspillmønster. Snakke om at familier er forskjellige. Hvem bor jeg sammen med, hvor mange søsken osv. Bestille materiell fra Forut? Se film fra Nepal.
Tir 3. okt	**Brannøvelse**	Barna skal lære å kjenne igjen lyden av brannalarmen, og vite hva de skal gjøre.	Vi leser boka: Karsten og Petra besøker brannstasjonen.	Få gode rutiner i forbindelse med brannøvelse. Forberede barna på det som skal skje.
Tir 24.okt	**Gammelungefest**	Ungene som har startet på skolen besøker barnehagen og forteller om hvordan de har det på skolen.	Vi lager en hyggelig sammenkomst slik at gamle venner får møtes igjen for lek og samtaler. 	Vi inviterer de barna som har begynt på skolen De som begynte på storavdelingene i høst besøker småbarnsavdelingene. Tilrettelegger for aktiviteter og lek.

PERIODE	TEMA	MÅL	TIPS TIL AKTIVITETER	PERSONALETS ANSVAR
November	**Vennskap & Lek**	Lære å inkludere andre i lek. 	Lære barna å si ja til noen som ønsker å delta i leken. Hjelpe barna å dele roller i lek. Bruke rollespill for å fortelle om hva en venn er.	Tilrettelegge for god lek inne. Delta i lek slik at alle barna har noen å leke med. Hjelpe barn inn i lek på en sosialt akseptert måte. .
	Språkløyper	Historien skal gi felles erfaring for å utvikle lek og gode samtaler.	Lese om «Pulverheksa». Høre lydbok. Lag konkreter, utforme universet hennes? 	Bruke konkreter og tilrettelegge for lek og aktiviteter knyttet til bøkene om «Pulverheksa».
	Barnehage – skole: Mørketidssamling	Elevene i 5 trinn besøker barnehagen for å bli litt kjent med Trollklubben.	Lese eventyr eller egne skriveprosjekt.	
Tir 21.nov	**Mørketidsfest**	Lære om dette natur fenomenet som særpreger vår landsdel. .		Fortelle om mørketiden, synge sanger og fortelle eventyr. Planlegge festmat.

Desember **Man 4. des** **Ons 13. des** **Man 18.des** **24. – 1. jan**	**Vennskap** **Språkløyper** **Advent og Jul** **Julebord** **Lucia** **Nissefest** **Romjulsstengt**	Oppleve gleden ved å gjøre noe bra for andre (prososial atferd). Lære ord og begreper knyttet til advent og jul. La barna få kjennskap til ulike advents- og juletradisjoner Kos og glede i å være sammen. Bli kjent med vår Lucia tradisjon. Oppleve spenning og glede rundt fenomenet Julenissen. 	Gjøre hyggelig adventsting i lag. Lese Julebøker; «Karsten og Petra feirer jul», «Pulverheksa». Bruke konkreter; lage julekasse. Adventsstund, adventskalender, synge julesanger, julsestrømper, lese julebøker, bake, lage julepynt og høre på julemusikk. Trollklubben går Luciatog i begge stuene og på Målselvtunet. Deler ut lussekatter til de andre barna. **Besøke Kirken (**Det er mulig å reservere seg for de som ønsker det) Lage julepynt og julekalender. Bake julekaker. Vi går ut for å lete etter julenissen i skogen. Grøt til lunsj, gang rundt juletreet og gaver.	Gjøre julemateriell tilgjengelig. Ta i bruk fantasi og skaperglede. Tilrettelegge for ulike juleaktiviteter, og skape rom for undring og gode opplevelser. Ikke stresse. Ha fokus på å gjøre ting for hverandre for å hjelpe til. De barna som ikke skal delta i kirken får tilbud om å være i barnehagen. Planlegge nissefest. Grøt til lunsj, og gang rundt juletreet.
Januar	**Vennskap** **Språkløyper** 	Øve seg på å samarbeide og opptre på en inkluderende måte. Få medvirke, lytte, forstå og skap mening. Trene på holde på oppmerksomheten. Bruke språket selv til fortelling.	Utvikle respekt og toleranse for andre. Støtte barna i å sette egne grenser og respekter andres grenser. Lese tekster med gjentagende mønster slik at alle kan være aktivt med på leseaktiviteten. Eks.: «Lars bøkene», «Ludde», «Pannekaka», «Geitekillingen», «Lille larven aldri mett», og «Muldvarpen».	Legge til rette for gode opplevelser og aktiviteter. Bruke temasamlinger fra håndboka etter behov. Legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Bruke konkreter, lage bokkasser. Legge til rette for at alle barn involveres i samspill og samtaler.

Fre 26. jan	**Solfest** 	Barna skal oppleve glede ved at sola igjen skinner.	Vi kler oss i gult og lager solfest**.** Vi synger forteller eventyr.	Planlegge solfesten. Sanger og eventyr om sola, evt. Dramatisere.
PERIODE	**TEMA**	MÅL	TIPS TIL AKTIVITETER	PERSONALETS ANSVAR
Februar	**Vennskap**	Barna skal oppleve glede i å la seg rive med i lek. Glede lek og humor.	Finne på morsomme leker og aktiviteter i lag med barna.	Legge til rette for at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og sammen med andre.
	Språkløyper	Fremme språkutvikling gjennom bruk av bøker knyttet til tema karneval.	Aktiviteter i forhold til temaet vi velger for karnevalet. Nærmere informasjon kommer i månedsplanen.	
ons 21. feb	**Karneval**	Vi bruker kostymer som vi har laget selv 	Barna bruker det kostymet som de har laget til karnevalet 	Personalet kler seg ut, og legger til rette for en morsom dag for alle. Tilrettelegg for lek, sang og dans.
Tirs 6.feb	**Samefolkets dag** **Skolebesøk**	Kjennskap til samisk språk og kultur. Treffe igjen 5 trinn og se skolen.	Fargelegge flagg, høre på joik, lære enkle samiske ord «hei», «hade» «1,2 og 3» Uteaktiviteter på skolens område.	Snakke om det samiske folk, lese bøker, se film, bruke konkreter. Bestille buss med sikkerhetsseler. Evt. planlegge foreldrekjøring.

Mars	**Vennskap**	Være støttende og oppmuntrende overfor hverandre.	Danne lekegrupper som fremmer nye vennskap og eller styrker eksisterende.	Ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.
	Språkløyper	Å lese bilder: Få barns egne tolkninger av hva som skjer i historien. 	Jobbe med «Vrimlebøkene», «Willy», Bukkene Bruse o.l. Utvikle gode samtaler. 	Gjennomføre lesegrupper. Stille åpen spørsmål. Sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, og redskap for tenking og som uttrykk for egne tanker og følelser.
	Påske	Få kjennskap til ulike tradisjoner knyttet til påsken	Formingsaktiviteter, samtaler, og bøker.	Tilrettelegge for ulike formingsaktiviteter. Samtale om høytiden og våre påsketradisjoner.

19. – 23.	**Vinteraktivitetsuke**	Oppleve gleden av å leke ute og å være i aktiviteter sammen i snøen	Snøforming, aking, skirenn, flaskeløp, premieutdeling og grilling.	God planlegging i forkant er viktig. Alle voksne må være <u>deltakende i aktiviteter</u> og være <u>engasjert.</u>
April	**Vennskap**	Være positiv og hyggelig mot andre.	Gjøre barna oppmerksom på hvordan hverandre har det, og hvordan vi kan bidra til å glede.	Bruke temasamlinger fra håndboka etter behov.
	Språkløype	Språk og deltakelse i lek.	Danne lekegruper. Bruke leken som arena for utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.	Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek. Være bevisst og vurdere egen rolle og deltakelse i barns lek.
Uke 16	**Overgang fra liten til stor avdeling.**	De barna som skal begynne på stor avdeling blir mer kjent på ny avdeling og med barna.	Lekegrupper der barn født 2015 leker med de på stor avdeling	Planlegge og gjennomføre lekegrupper. Hvem leker i lag og med hva?
Mai	**Overgang fra liten til stor avdeling**	Tilvenning til ny avdeling fortsetter.	Ulike gruppeleker inne og ute. Lekegrupper der barn født 2015 leker med de på stor avdeling	Hjelpe barn til å igangsette og opprettholde lek. Planlegge og gjennomføre lekegrupper. Voksne og barn leker sammen og blir kjent.
	Språkløyper	Språk og deltakelse i lek	Observere, støtte og delta i lek.	
Uke 19-20	**Ruskenaksjon**	Barna skal få kjennskap til hvordan vi kan bidra til et bedre miljø.	Vi plukker søppel.	Lære barna å rydde opp søppel. Ikke kaste ting på bakken, men bidra til å gjøre det pent rundt oss.
Uke 20	**17.mai**	Hvorfor feirer vi 17. mai. 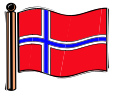	Synge 17.mai sanger. Snakke om hva fargene i flagget symboliserer. Begge stuene øver på å gå i 17.mai tog onsdag 16. Gå i tog til Målselvtunet. Tegne og male norske flagg. Lage 17.mai rosett.	Planlegg togavgang sammen med den andre stuen. Klargjøre flagg, organisere toggang.
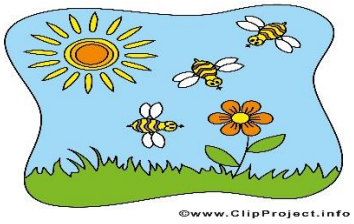
PERIODE	TEMA	MÅL	TIPS TIL AKTIVITETER	PERSONALETS ANSVAR
Juni	**Avslutning av Trollklubben.**	Markere at en epoke er over, og at overgangen til skolen er nær.	**Overnatting torsdag 31. mai**	Planlegge overnattingen sammen med barna.
	Skolebesøk	Få kjennskap til hvordan skolehverdagen blir.	Skoletime med oppgavejobbing, og lek ute på skolegården. Barna blir kjent med uteområdet.	Planlegge kjøring evt. leie buss.
Ons 6. juni	**Brannøvelse**	De skal lære å kjenne igjen lyden av brannalarmen, og vite hva de skal gjøre.	Barna skal lære enkle brannvern tips. Besøk av brannbil.	Gjøre barna trygge og forberede dem på brannøvelsen. Snakke om brannforebygging i samling.
Uke 24-25	**Sommertur**	Få en hyggelig felles opplevelse ved å ”reise” på tur med vennene.	Oppleve å gjøre andre aktiviteter sammen med vennen.	Planlegge turen godt. Klargjøre mest mulig dagen før. Voksen må være deltakende og følge barnas nysgjerrighet.
	Sommeraktiviteter